

Leo Trotskij

Revolutionär strategi under inbördeskriget

14 april 1937

[Utdrag ur förhören med Trotskij inför Deweykommissionen, som gick igenom de anklagelser som riktats mot Trotskij vid Moskvarättegångarna. Denna del av förhöret berörde det pågående inbördeskriget i Spanien.]¹

Beals: Jag skulle vilja ställa en fråga utifrån dessa linjer, eftersom vi talar om det. Jag skulle vilja ställa en fråga eftersom vi talar om världskriget: den ytterst överhängande faran för krig i Spanien. Bär du ansvaret för trotskisterna i Spanien?

Trotskij: Vad är ”trotskisterna i Spanien”?

Beals: Bär du ansvaret för de olika fraktioner i Spanien som använder namnet ”trotskister”?

Trotskij: Det finns inga trotskister. Situationen är sådan att alla som går mot Kominterns politik kallas för ”trotskister” av Komintern. Eftersom trotskist i Kominterns propaganda betyder fascism. Det är ett enfaldigt argument. Trotskisterna i Spanien är inte många – de verkliga trotskisterna. Jag beklagar det, men jag måste erkänna att de inte är många. Det finns ett starkt parti, POUM, Arbetarnas parti för marxistisk enhet. Det är det enda parti som medger att jag inte är fascist. Ungdomen inom detta parti hyser sympati för våra teorier. Men partiets politik är ytterst opportunistisk, och jag kritiserar det öppet.

Beals: Vem leder det?

Trotskij: Nin. Han är min vän. Jag känner honom mycket väl. Men jag kritiserar honom mycket hårt.

Beals: Ett skäl till att jag tar upp detta är anklagelserna att den trotskistiska fraktionen saboterar den lojalistiska rörelsen i Spanien.

Trotskij: Att vi efter vad som påstås saboterar den lojalistiska rörelsen. Jag anser att jag har uttryckt det i många intervjuer och artiklar: det enda sättet att garantera seger i Spanien är att säga till bönderna: ”Spaniens jord är er jord.” Att säga till arbetarna: ”Spaniens fabriker är era fabriker.” Det är den enda chansen att säkra segern. För att inte skrämja den franska borgarklassen har Stalin blivit privategendomens väktare i Spanien. De spanska bönderna är inte särskilt intresserade av subtila definitioner. De säger: ”Franco och Caballero är samma sak”, ty bönderna är väldigt realistiska. Under vårt inbördeskrig – jag tror inte att vi i första hand blev framgångsrika tack vare vår militära vetenskap. Det är inte sant. Vi segrade tack vare vårt revolutionära program. Vi sa till bönderna: ”Det är er jord.” Och bönderna, som en gång lämnade och sedan gick till de vita, jämförde bolsjevikerna med vitgardisterna, och sa: ”Bolsjevikerna är bättre.” När bönderna, de hundratals miljoner ryska bönderna, blev övertygade om att bolsjevikerna var bättre, då segrade vi.

Beals: Skulle du vilja utveckla påståendet att Stalin skyddar privategdomen i Spanien?

Trotskij: Han säger, och Komintern deklarerade angående Spanien, att de sociala reformerna ska komma efter segern. ”Nu är det krig. Vårt jobb nu är kriget. De sociala reformerna kommer efter segern.” Bönderna blir ointresserade. ”Det är inte vårt krig, vi är inte

¹ Om deltagarna: *Carleton Beals*, expert på Latinamerika, och *Benjamin Stolberg*, amerikansk journalist, var medlemmar i Undersökningskommissionen angående anklagelserna mot Leo Trotskij under Moskvarättegångarna. *John Finerty*, försvarsadvokat som var berömd för sitt arbete under rättegången mot Sacco-Vanzetti, var kommissionens juridiska rådgivare. *Albert Goldman* var Trotskijs advokat.

intresserade av generalernas seger. Generalerna kämpar mot varandra.” Det är deras uppfattning. Vet ni, på sitt enkla sätt har de rätt. Jag håller med dessa enkla spanska bönder mot de framstående diplomaterna.

Beals: Då tycker du inte att det är av någon större vikt vilken sida som vinner kriget i Spanien? Det gör ingen större skillnad vilken sida som vinner kriget?

Trotskyj: Nej, arbetarna måste vinna kriget. Det är nödvändigt att arbetarna segrar. Men jag försäkrar er att Kominterns och Stalins politik är det säkraste sättet att förlora revolutionen. De förlorade revolutionen i Kina, de förlorade revolutionen i Tyskland, och nu förbereder de nederlagen i Frankrike och Spanien. Den proletära revolutionen har bara segrat en gång. Det var oktoberrevolutionen, och den genomfördes i direkt motsättning till Stalins metod.

Beals: Nå, vilka åtgärder skulle du vidta i fallet Spanien idag om du var i Stalins ställe?

Trotskyj: Jag skulle inte kunna vara i Stalins ställe.

Beals: Säg att du befann dig i Stalins position – om du hade Sovjetunionens öde i dina händer, vad skulle du då göra i Spanien?

Trotskyj: Det handlar inte om Sovjetunionen. Det handlar om Kominterns revolutionära partier, det handlar om partierna. Givetvis skulle jag förbli motståndare till alla de borgerliga partierna.

Stolberg: Herr Trotskyj, kan jag få ställa en fråga i anslutning till Carleton Beals' fråga? Om du hade suttit vid makten efter 1923, så skulle enligt din åsikt den kinesiska revolutionen antingen ha räddats eller gått framåt ännu mer. Det skulle inte ha funnits någon tysk fascism. Jag menar, om din ståndpunkt hade segrat 1923. Det skulle ha varit en situation i Spanien men den skulle inte ha kunnat äga rum exakt på samma sätt. Men du förlorade. Kominterns politik i Kina och Tyskland ledde till nederlag. Nu har vi situationen i Spanien. Jag lägger bara fram vad jag tror är din ståndpunkt. Då ska jag ställa frågan. Vi har den spanska situationen ovanpå de misstag som har gjorts under de senaste 14 åren. Vi har ett inbördeskrig i Spanien. Inte kan väl en rent ortodox eller renlärig ståndpunkt besvara frågan. Vem skulle du ta ställning för i Spanien idag?

Trotskyj: Jag gav svaret i många intervjuer och artiklar. Varenda trotskist i Spanien måste vara en bra soldat på vänsterns sida. Det är naturligtvis en så elementär fråga – du vet att den inte är värd att diskutera. Ledare eller andra medlemmar i Caballeros regering är förrädare. Arbetarklassens ledare kan inte gå med i en borgerlig regering. Vi gick inte med i Kerenskij's regering i Ryssland. Även om vi försvarade Kerenskij mot Kornilov så gick vi inte med i regeringen. Precis som jag deklarerade att jag är beredd att gå i förbund med Stalin mot fascisterna, eller i förbund med Jouhaux mot de franska fascisterna. Det är en elementär fråga.

Finerty: Herr Trotskyj, om du satt vid makten i Ryssland idag och lojalisterna i Spanien bad om er hjälp, skulle du då som villkor för hjälpen kräva att bönderna skulle få jord och arbetarna få fabrikerna?

Trotskyj: Inte på det villkoret – inte den frågan. Den första frågan vore det spanska revolutionära partiets inställning. Jag skulle som första villkor säga, ”Ingen politisk allians med borgarklassen”. Det andra, ”Ni måste vara de bästa soldaterna mot fascisterna.” Det tredje, ”Ni måste säga till de andra soldaterna, till de andra soldaterna och bönderna: ’Vi måste omvandla vårt land till folkets land. Då, när vi erövrat massorna, så kommer vi att kasta ut borgarklassen från makten, och då kommer vi att ha makten och vi kommer att göra en samhällsrevolution.’”

Finerty: Så för att hjälpen ska vara effektiv måste ni ha en allians med det marxistiska partiet i Spanien?

Trotskyj: Givetvis, jag skulle hjälpa Caballero med alla materiella medel mot fascismen, men på samma gång skulle jag råda det kommunistiska partiet att inte gå med i regeringen, utan behålla en kritisk hållning till Caballero och förbereda arbetarrevolutionens andra kapitel.

Beals: Är inte just en sådan politik en av orsakerna till att Azañas regering framkallade reaktionen, när den först kom till makten?

Trotskyj: På grund av en konservativ borgerlig politik: på grund av att han försökte göra en halv revolution, en tredjedels revolution. Min åsikt är att revolutionen måste genomföras – det är bättre att inte börja på det sättet. Om man inleder revolutionen så ska man göra den färdig. Färdig innebär en samhällsrevolution.

Beals: Med den politik du följer skulle Franco troligen segra, eller hur?

Trotskyj: Med Kominterns nuvarande politik är Francos seger säker. Med hjälp av sina krafter och sin energi kunde den spanska revolutionen, det spanska proletariatet och bönderna, under de senaste sex åren ha garanterat fem eller sex segrar – en seger varje år. Men arbetarklassens härskande skikt gjorde allt för att hindra, sabotera och förråda massornas revolutionära kraft. Revolutionen grundar sig på proletariatets grundläggande krafter, och på dess ledares politiska ledning. Det är en mycket viktig fråga, och ledarskapet i Spanien har hela tiden varit bedrägligt. Det spanska proletariatet visar att det är av ett utmärkt material, den bästa revolutionära kraft vi har skådat under det senaste årtiondet. Trots det segrar det inte. Jag anklagar Kommunistiska internationalen och Andra internationalen för att förhindra segern med sin svekfulla politik, som grundar sig på feighet inför borgarklassen, borgarklassen och Franco. De sitter i en regering med borgarklassen, som är symbol för privategendomen. Och Caballero själv böjer sig för privategendomens symbol. Men massorna ser inte skillnaden mellan de två regimerna.

Goldman: Utesluter du möjligheten för seger, en militär seger för Caballero över Franco?

Trotskyj: Det är mycket svårt att säga – en militär seger. Det är möjligt att den segerrika regimen även efter en militär seger på mycket kort tid kan förvandlas till en fascistisk regim, om massorna fortfarande är missnöjda och likgiltiga och den nya militära organisation som uppstår genom segern inte är en socialistisk organisation.

Goldman: Men massorna i Spanien kan ha illusioner om att de faktiskt kämpar mot Franco och fascisterna – att de faktiskt kämpar för sina egna proletära intressen.

Trotskyj: Tyvärr har massornas majoritet förlorat alla sina illusioner. Och det förklarar inbördeskrigets utdragna karaktär, eftersom Folkfrontsregeringen förberedde en armé åt Franco. Den nya regeringen stammade ur Folkfronten, ur segern, och skyddade armén och Franco, så att armén förbereddes för upproret under Folkfrontsregeringen. Sedan började inbördeskriget och borgarklassen sa till folket: ”Ni måste vänta på segern. Sedan kommer vi att bli väldigt generösa, men först efter segern.”

Goldman: Men du besvarade aldrig frågan jag ställde för en halvtimme sedan.

Beals: Jag är inte riktigt färdig. Jag förstår fortfarande inte herr Trotskyj, hur du eller herr Stalin ska rädda situationen i Spanien. På mig verkar det som om det mest omedelbara resultatet av båda de politiska linjer du har pekat ut kommer att vara att ge segern i kriget åt Franco. Jag kan personligen inte se något alls som talar till Francos förmån. Jag förstår inte riktigt vad du menar. På mig verkar det som om Franco under tiden kommer att ha vunnit kriget.

Trotskyj: Jag kan bara upprepa att jag gav nyckeln, en liten nyckel till mina vänner och alla som är av samma övertygelse, och mitt första råd är att nu vara de bästa soldaterna i Caballeros läger. Det är det första. Ni vet att det finns en grupp från Fjärde internationalen, ett kompani med våra kamrater i skyttegravarna. Det är så grundläggande att jag inte kommer att dröja vid det. Man måste kämpa. Men vet ni, det räcker inte att kämpa med ett gevär. Man måste ha idéer och ge dessa idéer åt andra, förbereda för framtiden. Jag kan kämpa med en enkel bonde, men han förstår inte så mycket av situationen. Jag måste förklara för honom. Jag måste säga: ”Du gör rätt i att kämpa mot Franco. Vi måste utrota fascisterna, men inte för att få samma Spanien som innan inbördeskriget, eftersom Franco uppstod ur det Spanien. Vi måste undanröja Francos grundvalar, Francos samhällseliga grundvalar, som är det kapitalistiska samhällssystemet. Är du nöjd med mina teorier?”, frågar man bonden. Han kommer att säga: ”Ja, jag tror det.” Sedan förklara samma sak för arbetarna.

Beals: Varför ska man skicka soldater för att kämpa mot Franco, men ändå vägra att gå med i Caballeros regering för att hjälpa till med samma sak?

Trotskyj: Jag förklarade det. Vi vägrade kategoriskt att gå med i Kerenskij's regering, men bolsjevikerna var de bästa kämparna mot Kornilov. Inte bara det, de bästa soldaterna och matroserna var bolsjevik. Under Kornilovs uppror blev Kerenskij tvungen att gå till matroserna i Östersjöflottan och kräva att de skulle försvara dem i Vinterpalatset. På den tiden satt jag i fängelse. De tog med honom till vakten, och skickade in en delegation för att fråga mig vad de skulle göra: arrestera Kerenskij eller försvara honom? Det är ett historiskt faktum. Jag sa: ”Ja, ni måste skydda honom väldigt bra nu. Imorgon kommer vi att arrestera honom.” [Skratt]

Goldman: Är du färdig?

Beals: Ja.

Översättning från engelska, Göran Källqvist

Till innehållsförteckningen för artikelsamlingen [Trotskyj om Spanien](#)